

Undersökning av brandgravar invid
Nokkola hemmans "maskinhus"
i Halla by av Nykyrks socken
den 11 och 13 juni 1932.
H. M. 9502:369-395.

År 1930 hade professor A. M. Tallgren på en arkeologisk rekognosceringsfärd till norra delen av Egentliga Finland på Nokkola hemman i Halla by av Nykyrks socken tillvaratagit några fornsekel, som hittats på den backe, på vilken hemmanets i byggnader stå. Vid det s. k. magasinshuset på backens nordöstra sluttning hade vid utvidgning av den väg, som leder upp till gårdsplanen hittats två spjutspetsar från yngre delen av vikingatiden (H. M. 9244:3), och invid en större sten 30 m 5 om hemmanets sädesbod och ungefär lika långt S W som från spjutspetsarnas fyndställe hade liksom vid vägbygge framgrävt ett betel (H. M. 9244:3).

Under min vistelse i Halla by i samma socken år 1931 omtalades för mig ytterligare ett fynd från Nokkola, en ryxa, vilken jag likväl då icke var i tillfälle att förvärva. Detta skedd först i år. (H. M. 9502:395).

Med anledning av dessa och tidigare från Nokkola till Nationalmuseet förvärvade fynd (jfr. H. M. 2031:7-23; 2502:3-4; 3440:222-224) upptogs i Förhistoriska avdelningens sommarprogram för sommaren 1932 ett besök och eventuella grävningar på Nokkola och erhöll jag i uppdrag att verkställa denna undersökning.

Nokkola backe dominerar den omgivande trakten och var synbarligen, att döma av fynden, redan under järnåldern av betydelse. Vid dess ^{moderna (?)} norra och västra

rund bräder berget i dagen och stupar brant, delvis lodrätt ner mot åkvarna; mindre branta är den södra och ^{den} östra sluttningen. Bäckens tämligen jämna platta upptages av trädgården och den synliga av hemmanets byggnader omgivna gårdsplanen. På kort avstånd - ca 100, resp. 200 m - ~~från~~ W och S om gården flyter den å, som ^{innomgår ut från} Valkojärvi i Letala under växlande namn ^{- Tuojoki, Pihonijoki, Sirppojoki} strömmar genom sydvästra Letala och norra Nykyrko och vid Tuorlakti, ca 1 mil N om Nystad, mynnar ut i Velkoveni fjärd och Bottenhavet.

Då den mig till buds stående tiden var kort, måste jag denna gång nöja mig med att kartlägga bäcken (detta arbete utfördes av magistrat Ella Kivikoski) och att undersöka fyndplatsen för spjutspetsarna och rykan; den senare hade hittats helt nära spjutspetsarnas fyndställe.

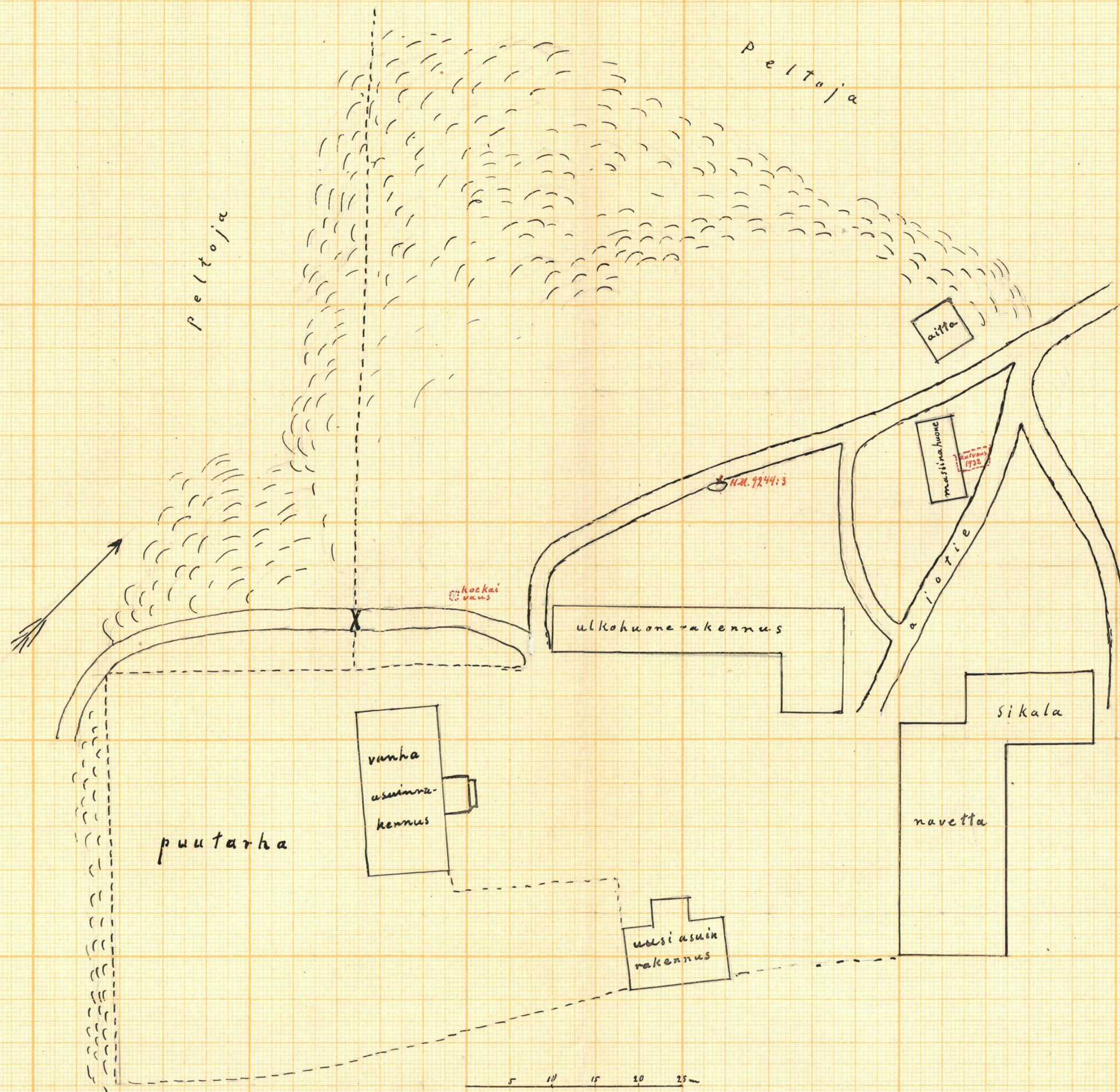
Till en början gjordes en provgrävning utanföör "maskinhuset" sydvästra smalsida, där några urgräset framstickande stenar syntes antyda, att här kunde finnas brandgrävar från yngre järnåldern. Det visade sig dock snart, att så ej var fallet. Då efter undersökningen av några kvadratmeter inga som helst fynd gjordes och jorden föreföll orörd, avbröts grävningarna här (fotografierna nr 3 och 4) och upptogs i stället mellan magasinhusets nordöstra långsida och körvägen (foto. nr 2). Det undersökta området omfattade endast $2\frac{1}{2}$ kvadratmeter. Marken var här beväxat med frodigt gräs och så gott som inga stenar voro synliga. Under den ca 10 cm tjocka grästorven påträffades likväl en gles lagning av mindre stenar i för det mesta ett, ibland två lager, som var begränsad till en jämförlevis

liten areal. Den sträckte sig nämligen från vägdiket endast över rutan b3 och större delen av a3, således över föga mer än $1\frac{3}{4}$ kvadratmeter, varvid dock bör ihågkommas, att en del av anläggningen måste ha förstörts, då diket grävdes, ty det var just här, som de ovan omtalade föremålen, de 2 spjutspetsarna och yxan, blevo hittade. Stenläggningen löpte i riktning från Knot 5, dess längd var 1,65 m och bredden utgjorde ungefär en meter. Under och mellan stenarna fanns ett svart kolblandat jordskikt av 15-27 cm mäktighet och under detta orörd gulaktig sand. Kolbränder hittades huvudsakligen i anläggningens mitt eller norra delen av a3 och södra delen av b3. De sträckte sig i olika, varandra korsande riktningar och kunna möjligen betraktas som rester av likhålet. Brändla ben, delvis rätt stora bitar, uppsamlades i avsevärd mängd, inalles 1,100 kg, spridda över kulturlagret. Gravgolvet var fattigt och koncentrerade sig med få undantag av några få föremål till anläggningens mittparti. Det utgjordes av ett enkelt hästskoformigt bronspänne, ^{en bronsöga} 2 remfördelare med tillhörande rembeslag av brons, en järnmål, 3 knivar, ett eldstäl, en mörta, 4 spökar av järn och torde kunna dateras till tiden omkring år 1100. H. M. 9502: 369-394.
Helsingfors i december 1932

Alfred Hackman

1.
 Uusikirkko T.l.
 Hallun Nohkolan talo.
 A. Hackmanin kaivaukset v. 1932.

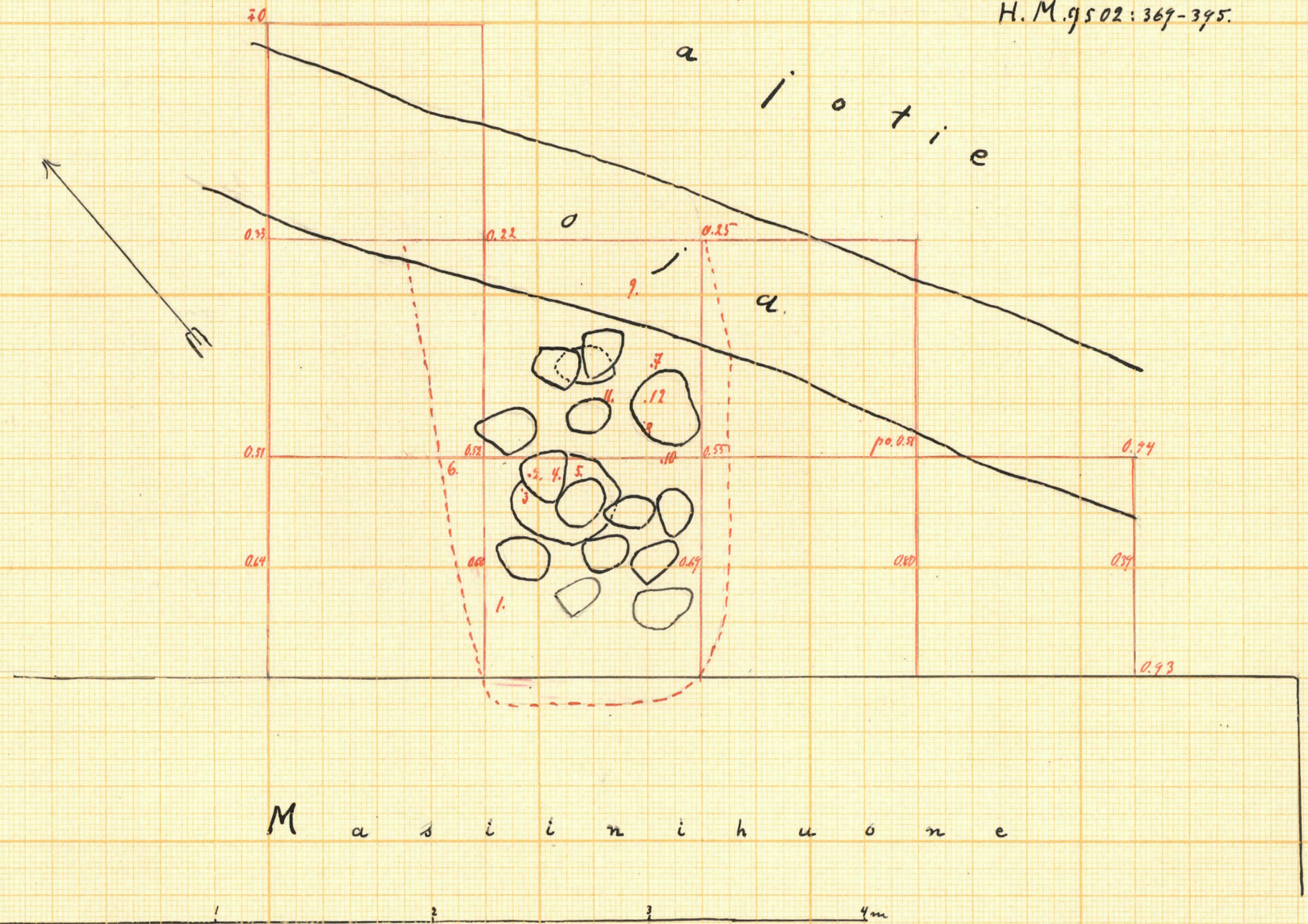

2.
Uusi kirkko T. l.

Myöhemmän rautakauden polttohauta
Nokkolan talon konehuoneen edustalla.

A. Hackmanin kaivaukset 1932.

H. M. 9502:369-395.

Nykyrko.

1. Nokkola hemman i Halla by, sett
från S.O. ^{pl. 8131.}

2. Nokkola hemman från N; vid x, framför "maskinhu-
set", brandgraven H. n. 19502. ^{pl. 8095.}

Nykyrko.

3. Till höger "maskinhuset" på Nohkola.

nr. 8096.

4. Resultati ös försöksgrävning framför "maskinhuset" år 1932.

nr. 8097.